

αιρετικός, δὲν διστάζει ἐν τούτοις ν' ἀπονεύῃ ἐνίοτε δικαιοσύνην πρὸς τοὺς καλλιτέχνας. Ἐκφέρει περιφρονητικά τινα διὰ τὸν Ἰούλιον Laforgue, ἀλλ' ὡς ἀντίρροπον κηρύττει τὸν Verlaine ἀληθῆ ποιητὴν. Τοῦτο γραμμὰς τινὰς μόνον κατέχει· εὐθύς δ' ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἔργου ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ποιητὴς εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἐκθαυλισμένος.

Τὸ αὐτὸ πράττει καὶ διὰ τὸν Tolstoï. Δύο γραμμὰς, διὰ τὰ εἰρη. ὅτι εἶναι μέγας μυθιστοριογράφος, καὶ τεσσαράκοντα σελίδας ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἐκθαυλισμένος ὡς πάντες οἱ ἄλλοι.

«Διατὶ νὰ ἐρωτήσωμεν ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας λέγει ὁ κ. Nordau, ἡ ἐρώτησις αὕτη συνεμφαίνει, τὴν πίστιν καὶ ἕνα σκοπὸν καὶ προχωρεῖ εἰς ἕνα θεόν. Ὅθεν ἡ πίστις αὕτη εἶναι παραφροσύνη». Ὁφείλομεν νὰ ἐρωτήσωμεν προστίθῃσι, ποῖα ἡ αἰτία τῆς ζωῆς μας; θὰ ἴδωμεν ὅτι ζῶμεν, ὡς ὑποκειμένα εἰς τὸν γενικὸν τῆς αἰτιολογίας νόμον, τὸν μηχανικὸν τοῦτον νόμον.

Ὁ κ. Nordau ταχέως κατάρθωσε νὰ λύσῃ καὶ τὰ δυσκολώτερα προβλήματα. «Τοῦντεῦθεν, ἂν τὰ ζητήματα ταῦτα σὰς ταράττωσι, μὴ σκέπτεσθε». Τί ἠθέλον ἀποκριθῆ οἱ ἀσθενεῖς οὗτοι τῷ κ. Nordau, εἰάν ἤρνεϊτο νὰ δώσῃ αὐτοῖς τὴν μόνην ταύτην σύστασιν «θεραπεύεσθε»;

Τὸ πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης, τὸ διεγείρον αὐτὸν ἀναγκάζει αὐτὸν ν' ἀναγνωρίσῃ ἀξίαν τινὰ ἐν τῷ Wagner. Ὡς ζωγράφον θαυμάζει αὐτόν, καὶ μᾶλλον ζωγράφον, ὅστις ἠδύνατο νὰ γίνῃ εἰς, παραγνῶριζον τὴν μεγαλοφυίαν αὐτοῦ, μὴ ἐπεδίδετο εἰς τὴν μουσικὴν, ἐν ἣ κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ σταδίου του ἔπαι μελωδίας τινὰς μόνον παρήγαγε ἀξίας ὅπως ἐπισύρωσι τὴν κοινὴν προσοχὴν.

Παραλλήλως πρὸς τὸν Βαγνερισμόν, ἔπονται σελίδες τινὲς ἐπὶ τοῦ Γερμανικοῦ ὑστερισμοῦ, ἐν ᾧ ὁ κ. Nordau λίαν δεξιῶς τοὺς συμπατριώτας αὐτοῦ σκώπτει.

JEAN THOREL

(Ἀκολουθεῖ).

(Μετάφρασις Ι. Φ. ΜΠΟΡΝΟΖΗ).

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ.*

Λαβόντες ἀνά χεῖρας τὸ ὑπ' ἀριθμ. 40 φύλλον τῆς «Εβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ Νεολόγου ἐν ᾧ ἐδημοσιεύθη ἐπικρίσις τις ὑπὸ τοῦ κ. Β. εἰς τὸ ἡμέτερον ἄρτι ἐκδοθὲν πόνημα, εὐρέθημεν διὰ μυριοστὴν φορὰν εἰς τὴν οὐχὶ εὐχάριστον ἀληθῶς θέσιν ν' ἀναγνώσωμεν καὶ πάλιν κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις.

Ἀνημπούμεν τὴν διατριβὴν ταύτην, ἣν ἐπέμψεν ἡμῖν ὁ κ. Ν. Παγανῆς, ἀπαντῶν εἰς ὅσα κατὰ παράκλησιν ἡμῶν ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Β. ἔγραψε περὶ τοῦ βιβλίου «Διδασκαλία τῆς καθόλου μουσικῆς τέχνης κτλ.». Τοῦτο δὲ πράττοντες ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἠναγκασθῇμεν ν' ἀποκόψωμεν μέχρι τινὸς τῆς διατριβῆς, ὡς ἐξεργούμενα τοῦ σκοποῦ αὐτῆς καὶ ἀντικείμενα εἰς τὴν ἀρχὴν ἣν ἐτάξαμεν, ὅτι πᾶσα ἐπιστημονικὴ συζήτησις δεόν νὰ διεξάγῃται ἀπαθῶς καὶ ὡς προσήκει ἀνδράσιν ἐπιστήμοσιν. Ὁ κ. Παγανῆς, νομίζομεν, ἀπαθῶς καὶ ἀνευ ὀργῆς

λέγει ἡμῖν ὁ κ. Β. ὅτι ἐν τοῖς δεκαεῶς κεφαλαίοις τοῦ πονήματος ἡμῶν ἐπαναλαμβάνομεν λίαν στοιχειωδῶς καὶ ἐν τοῖς πλείστοις μετὰ περισσῆς συγχύσεως καὶ ἀγνοίας ὅσα, ὡς λέγει, ἕτεροι πρὸ ἡμῶν μουσικοδιδάσκαλοι ἐν ἱκανῇ ἐκτάσει καὶ λίαν μεθοδικῶς κατόπιν μακρᾶς καὶ βαθείας μελέτης ἐξέθεντο ἐν συγγράμμασι, καὶ μάλιστα συντελεστικώτερα τῶν ἡμετέρων συγκεχυμένων, πρὸς διδασκαλίαν τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως τῆς μουσικῆς, ἀλλὰ ἡμεῖς δὲν δυναμέθα νὰ ἐννοήσωμεν, διατὶ δὲν μᾶς παραπέμπει εἰς τοὺς μουσικοδιδασκάλους τούτους καὶ εἰς τὰ συγγράμματα αὐτῶν, ἵνα ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς ἴδωμεν τίνες οὗτοι καὶ τίνα τὰ συγγράμματα αὐτῶν καὶ τότε καὶ τὰς αὐθεντικὰς αὐτοῦ ἀποφάνσεις ἀναγνῶριζομεν ὁμολογῆσωμεν δὲ ταύτας, οἷας αὐτὸς λέγει.

Ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐπιφορτίσωμεν τὸν κ. Β. ὅπως μᾶς παραπέμπῃ εἰς τὰ ἀνωτέρω συγγράμματα μεταδιδόντων ἡμεῖς αὐτοὶ εἰς ὅσα τοιαῦτα ἔτυχε νὰ ἴδωμεν καὶ νὰ ἀναγνώσωμεν. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ τῶν ἀοιδῶν Χρυσάνθου, Θεοδώρου, Φιλοξένους, Μαργαρίτου καὶ λοιπῶν, οὐδὲν ἕτερον προσθέτομεν ἐκτὸς τῶν ὅσα ἐν τῷ ἡμετέρῳ Βιβλίῳ ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσιν 6, 7, καὶ 12 εἶπομεν. Ὅσον δὲ διὰ τοὺς ἐπιζῶντας, ἐκτὸς τῶν ὅσα ἐν τε τῷ προλόγῳ καὶ ἐν τῇ διαληφθεῖσῃ 7ῃ ὑποσημειώσει εἶπομεν περὶ αὐτῶν, ἀναγκαζόμεθα ἢν ἵνα προσθέσωμεν καὶ τίνα, τὰ ὅποια δὲν ἠθελήσαμεν διὰ τοῦ Βιβλίου ἡμῶν νὰ διατινίσωμεν.

Καὶ ἐν πρώτοις ἐρχόμεθα εἰς τὰ ἔργα τῆς ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Γ' συστηθείσης μουσικῆς ἐπιτροπῆς· ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐπενόησε καὶ κατεσκεύασε μουσικὸν τι ὄργανον, καλέσασα αὐτὸ «Ψαλτήριον», διὰ τοῦ ὁποίου, κατὰ τὸ πρόγραμμα αὐτῆς, ἐπρόκειτο νὰ διατηρηθῇ ἡ οὐσία τοῦ ἱεροῦ μέλους καὶ ἵνα ἐκτελῶνται ἐπ' αὐτοῦ μετὰ πάσης ἀκριβείας αἱ ἐπὶ τοῦ μονοχόρου ὀριθισόμεναι διαίρεσεις τοῦ ψθόγγου (;) Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ὁργάνου τούτου ἐξεπρόνησε καὶ Βιβλίον τι μουσικὸν «Στοιχειώδη διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς», καὶ τελευταῖον συνεστήθη τότε καὶ μουσικὴ σχολή, ὅπλ. ἡ ἐκτὴ Πατριαρχικὴ μουσικὴ σχολή, ἐν ἣ ἡ διδασκὴ τῆς ἱερᾶς Ψαλμωδίας καὶ οὐχὶ τῆς Μουσικῆς, ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διαληφθέντος βιβλίου.

Καὶ λοιπόν, αἱ ἐπὶ τοῦ Ψαλτηρίου διαίρεσεις τῶν ἑμμελῶν ψθόγγων, ἐγένοντο κατὰ ἐκ τῆς μὲν ὀργᾶς τοῦ τόνου, ἥτοι τοὺς τὴν μίαν Διαπασδὼν ἀπαρτίζοντας ἑξ ἑκτονος διήρσαν εἰς

δεξάγων τὴν συζήτησιν, ἣν προκαλεῖ φιλοτιμίως, μᾶλλον κερδαίνει ἡ ἀρχιζόμενος. Ἐγὼν πεποιθὴς εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὴν γνώμην αὐτοῦ δεόν νὰ χαίρῃ ἐπὶ ταῖς παρατηρήσεσιν καὶ νὰ μὴ ἐκτρέπῃται, ἐν νῷ μάλιστα ἔχων τὸδε: ὅτι οὐδαμῶς ὑπογροσούμεθα παντὸς συγγράμματος κρίσιν εὐνοϊκῇ νὰ δημιοσιεύσωμεν, ἀλλὰ κρίσιν ὑπὲρ εἰδικῶς συντεταγμένην αὐστηράν. Εἶνε καὶ πλεον νὰ νοηθῇ ὅτι οἱ ἐκδίδοντες βιβλία ἀπαθῶς δεόν νὰ περιμένωσι πρᾶγματι καὶ νὰ κρίνῃ. Ἐν Εὐρώπῃ ἡ *Revue Critique*, τὸ *Bulletin Critique*, τὸ *Berliner Philologische Vochenschrift*, ἡ *Literarische Centralblatt*, τὸ *Athenaeum*, τὸ *Academy*, ἡ *Journal des Savants* κτλ. κτλ. καθ' ἐκαστὴν δημιοσίουσι κρίσεις τῶν ἐκδιδόμενων συγγράμμάτων, οὐδὲς ὅμως τῶν συγγραφέων ὀργίζεται. Τὰ δὲ εἰδικὰ ταῦτα περιοδικὰ οὐδαμῶς δημιοσίουσιν ἀπαντήσεις, διότι τούτοις πρᾶτοντα θὰ ἐξήρνοντο τοῦ σκοποῦ αὐτῶν.

